

РЕШЕНИЕ

№ 302

гр. София, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Иво Дачев

Членове: Мария Георгиева
Асен Воденичаров

при участието на секретаря Пролетка Асенова
като разгледа докладваното от Асен Воденичаров Въззивно гражданско дело
№ 20231000502468 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 4291 от 28.07.2023 год., постановено по гр.д.№ 7889/2022 год. по описа на Софийски градски съд, I-2 състав, Прокуратурата на Република България е осъдена на правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ да заплати на В. К. С. сумата от 7 000 лева, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконно обвинение за извършени престъпления по ДП 47/2009 год. на ГДДП на МВР, заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 12.04.2019 год. до окончателното плащане, като и сумата от 7 000 лева, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, вследствие на незаконно обвинение за извършени престъпления по ДП 304/2013 год. на ГДНП на МВР, заедно със законната лихва върху тази сума, считано от 12.08.2018 год. до окончателното плащане, като исковете са отхвърлени до пълните размери от по 100 000 лева за двете незаконни обвинения.

Решението е обжалвано от ищеца В. К. С. в отхвърлителните части. Правят се оплаквания, че в обжалваната част досежно неимуществените вреди решението е неправилно, постановено в нарушение на чл. 52 от ЗЗД и при несъобразяване с всички доказани по делото обстоятелства, относими към размера на обезщетението, което е занижено и не е в състояние да обезщети в цялост преживените от ищцата вреди. Иска се отмяна на решението в обжалваните части и уважаване на исковете до пълните размери. Претендира разноските по делото.

Решението е обжалвано и от ответника Прокуратура на Република България в осъдителните части, като се излагат доводи за неправилно приложение на чл. 52 ЗЗД досежно присъдените неимуществени вреди, тъй като определеният размер е завишен и отново не е съобразен с практиката. Оспорват се изводите на съда досежно периода на присъдената законна лихва върху главниците, като са изложени съображения за погасяването им по давност. Моли за отмяна решението в осъдителните части и постановяване на ново, с което исковете да бъдат изцяло отхвърлени.

Въззиваемите страни по жалбите оспорват същите.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намира решението в обжалваните части за валидно и допустимо. По очертания от оплакванията в жалбите предмет на въззивен контрол намира следното:

Предмет на производството пред първоинстанционният съд са две обективно съединени иска с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ, по съединени две иски производства.

Ищецът В. К. С. излага в исковите си молби по двете дела, че с постановления от 02.06.2010 г. и от 06.11.2013 г. е бил привлечен като обвиняем, като по първото постановление е бил обвинен за престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 1, връзка с ал. 2, връзка с чл. 20, ал. 2, връзка с ал. 1 връзка с чл. 93, т. 20 от НК, а по второто постановление - за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 1, пр. 2 и пр. 3, т. 2, връзка с ал. 2. от НК. Твърди, че по първото обвинение първоначално е бил задържан за 72 часа, а след това от 05.06.2010 г. до 04.11.2010 г. спрямо него е била взета мярка за неотклонение задържане под стража, която е била изменена в парична гаранция от 5 000 лева. По второто обвинение първоначално той е бил задържан за 48 часа, а след това от 09.11.2013 г. до 01.08.2014 г. той е бил с мярка за неотклонение задържане под стража, която е била изменена на подписка. Поддържа, че по второто обвинение, след като били проведени 30 съдебни заседания, с присъда от 16.05.2016 г. е бил признат за невиновен, като присъдата е влязла в сила на 12.02.2018 г. По първото обвинение, след като били проведени 39 съдебни заседания, на 05.06.2018 г. бил признат за невиновен с присъда, която е влязла в сила на 12.04.2019 г. Твърди се, че водените срещу него наказателни производства са му се отразили негативно, като и по двете обвинения той е бил задържан чрез упражняване на сила, което са наблюдавали негови роднини и съсед. Отделно от това случаите са били отразявани в медиите. Поддържа, че наказателните производства водени срещу него са променили отношението на близките и познатите му. Испитвал страх и безизходица, изпаднал е в депресия, а поради задържането му под стража не е успял да отглежда сина си. Претендира сумите от по 100 000 лева за всяко от двете незаконни обвинения, представляващи причинени му неимуществени вреди, заедно със законната лихва от влизане в сила на оправдателната присъда до окончателното изплащане.

Ответника Прокуратурата на Република България е оспорил исковете, като твърди, че е действал съгласно правомощията делегирани му по материалния и процесуалния закон. Отделно от това ищеца не е претърпял твърдените вреди в посочените интензитети, както и че продължителността на наказателното производство е била кратка. Оспорва и дължимостта на законната лихва от влизане в сила на оправдателната присъда за

извършеното престъпление по ДП 304/2013 год. по описа на ГДНП, като счита, че към момента на подаване на исковата молба в съда този иск е погасен по давност. Моли съда да постанови съдебно решение, с което да отхвърли исквете.

Съдът намира, че фактическа обстановка е правилно установена от първоинстанционният съд и е следната:

Не се спори, че на 02.06.2010 г. В. К. С. е бил привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 1, връзка с ал. 2, връзка с чл. 20, ал. 2, връзка с ал. 1 от НК по досъдебно производство 47/2009 г. на ГД „ДП“ на МВР, като в същия ден той е бил задържан за 72 часа, а на 05.06.2010 г. спрямо него била взета мярка за неотклонение задържане под стража, която е изменена от съда на 04.11.2010 г. в парична гаранция от 5 000 лева. Впоследствие срещу него бил внесен обвинителен акт, по който е било образувано НОХД № 310/2015 г. на СпНС за участие в организирана престъпна група с користна цел и за извършване на престъпления по чл. 354а, ал. 1 и ал. 2 от НК. Междувременно, на 06.11.2013 г. ищеца отново е бил задържан за 48 часа по ново обвинение по чл. 321, ал. 3, пр. 1, 2, 3, т. 2, връзка с ал. 2 от НК и в същия ден е бил привлечен за обвиняем по това обвинение, а на 09.11.2013 г. спрямо него е била взета мярка за неотклонение задържане под стража продължила до 01.08.2014 г., когато съдът е изменил мярката му за неотклонение на подписка. На 04.07.2014 г. от страна на ответника е внесен обвинителен акт в съда, по който е било образувано НОХД № 828/2014 г. на СпНС за участие в организирана престъпна група с користна цел и, за да извършва престъпления по чл. 115 и чл. 142 от НК, като на 12.02.2018 г. е влязла в сила присъда, с която С. е бил признат за невиновен по повдигнатото му обвинение. На 12.04.2019 г. е влязла в сила присъда, с която С. е бил признат за невиновен по повдигнатото му обвинение по НОХД № 310/2015 г. на СпНС. Малко след това, на 14.08.2019 г. е влязло в сила определение на СпНС, с което той е одобрил споразумение между Прокуратура и В. С. по НОХД № 2923/2019 г., по силата на което С. се е признал за виновен, че от началото на 2018 г. до 27.06.2018 г. е участвал в организирана престъпна група от общо 17 човека, създадена с користна цел и да извършва престъпления по чл. 354а, чл. 159а, чл. 116, чл. 128 и чл. 129 от НК, като му е наложено наказание от три години лишаване от свобода.

Пред първоинстанционният съд са разпитани четирима свидетели. От показанията на С. С. и Т. С., първата сестра, а вторана съпруга на ищеца, чиито показания съдът цени при условията на чл. 172 от ГПК се установява, че ищецът е бил задържан през ноща, в ***, където живеят майка му и баща му и пред сина му. Установяват, че преди задържането си бил различен, имал много приятели, бил общителен, излизал по заведения, но това се промени след това. След излизането си от ареста бил депресиран, приятелите му започнали да странят от него, престанал да излиза и казвал, че за него живота е приключил. Въпреки, че впоследствие бил оправдан, хората били негативно настроени спрямо него.

От показанията на свидетелите Б. В. и К. В. пък се установява, че познават ищеца като много добър човек. Знаят за водените срещу него дела, които много го променили. След излизането му от ареста бил притеснен и не искал да се вижда с никой. Затворил се в себе си

и го било страх.

Установява се също така от събраните доказателства, а това и не се спори от страните, че спрямо ищеца е налице влязла в сила присъда, с която е бил признат за виновен за извършването на престъпление по чл. 209, ал. 1 от НК, като му е било определено наказание една година и шест месеца лишаване от свобода, като изпълнението му е било отложено за три години. Отделно от на 17.02.2010 г. е влязло в сила определение, с което е било одобрено споразумение между него и ответника с което се е признал за виновен за престъпление по чл. 269, ал. 1 от НК, като е наложено наказание – пробация.

При така установена фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

С оглед изложеното в обстоятелствената част на исковата молба съдът намира, че е сезиран с иск с правно основание чл.2, ал. 1, т. 3 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, за заплащане на обезщетение за вреди. Съгласно чл.2 от ЗОДОВ държавата отговоря за вредите, причинени от органите на следствието, прокуратурата и съда от незаконно обвинение в престъпление, в случай, че лицето бъде оправдано. Съдът приема, че отговорността на държавата в лицето на нейните държавни органи е предвидена с оглед репарирание на вредите, причинени при осъществяване властническите функции на държавата, в лицето на нейните органи, които безспорно са възложени и на ответника по делото, което е и единственият критерий, изведен в ЗОДОВ. Две от предпоставките за възникване на отговорност, съгласно цитираната по-горе разпоредба, са наличието на обвинение в престъпление и оправдателна присъда по това обвинение. В конкретния случай Прокуратурата е обвинила ищеца в извършване на престъпления за което са били образувани две досъдебни производства - ДП № 47/2009 год. на ГДДП на МВР и ДП № 304/2013 год. на ГДНП на МВР, като е изготвила обвинителен акт и е поддържала обвинението пред съда, като съдът е постановил оправдателна присъда спрямо обвиняемия. С оглед на това съдът счита, че действията на органите на държавното обвинение противоречат на основните принципи на Европейската конвенция за правата на човека, ратифицирана от българската държава. Въз основа на изложеното съдът приема, че в настоящия случай са налице предпоставките, визирани в чл.2 от ЗОДОВ, поради което следва да се ангажира отговорността на държавата за повдигнатите срещу ищецът обвинения и постановените оправдателни присъди от съдилищата.

Съгласно чл.4 от ЗОДОВ държавата отговоря за вредите, които се явяват пряка и непосредствена последици от увреждането. При определяне размерът на обезщетението въззивният съд съобрази Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС и съдебната практика на ВКС, където се приема, че справедливостта като критерий за определяне размера на обезщетението при деликт, не е абстрактно понятие, а предпоставя винаги преценка при мотивирано изложение, а не изброяване на обективно съществуващи, конкретни обстоятелства, като характер на увреждането, начин на извършването му, интензитета и продължителността на търпимите болки и страдания, допълнително влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания и т.н.. На тази база следва да се прецени обезщетението за неимуществени вреди за претърпените болки и

страдания.

В настоящият случай се установи, че в резултат на водените срещу ищеца две наказателни производства по повдигнатите обвинения, предмет на настоящия иск, същият безспорно като пряка и непосредствена последица е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в изживян психически стрес и душевно безпокойство. Установи се по делото, че ищеца е бил задържан пред семейството си. От друга страна обаче съдът не кредитира показанията на свидетелите от които се установява, че вследствие на незаконните обвинения ищеца се е притеснил, стресирал, затворил в себе си и е започнал да страни от приятелите си, а те пък съответно, близките му и съгражданите му са започнали да го избягват. Това е така, тъй като е безспорно по делото, че преди процесните обвинения С. два пъти е бил признаван за виновен в извършване на престъпления от общ характер. Нещо повече - със споразумение той се е признал за виновен за участие в организирана престъпна група от 17 човека за разпространение на наркотици, трафик на хора, убийства и нанасяне на тежки телесни повреди в период, в който все още не са били приключили наказателните производства. Житейската логика сочи, че в случай, че ищеца действително е бил притеснен, стресиран и затворен в себе си, вследствие на наказателните производства, водени срещу него, той не би участвал, докато все още се водят тези наказателни производства в организирана престъпна група от 17 човека за разпространение на наркотици, трафик на хора, убийства и телесни повреди. Т.е. участие в такава организирана престъпна група, докато все още се водят наказателни производства, а даже и преди или след това, не е показател за притесненост, стресираност и затвореност.

Настоящият състав като взе предвид всички тези обстоятелства, преценени съобразно принципа на справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД във връзка с § 1 от ЗОДОВ, времето през което са се водили наказателните производства, социално-икономическата обстановка в страната към датата на влизане в сила на оправдателните присъди, счита че за обезщетяване на претърпените от ищеца неимуществени вреди е необходима сумата от по 5 000 лева за всяко едно от тях. За посочените суми исковите претенции са основателни и следва да бъдат уважени и отхвърлени до пълните размери.

По периода на законната лихва лихва съдът приема следното:

Направеното от ответника с отговора възражение за изтекла погасителна давност относно претенцията за присъждане на законната лихва върху главницата за периода 12.02.2018 год. /датата на оправдателната присъда/ до 24.07.2019 год. /три години назад от датата на която е предявен иска/, досежно обезщетението за неимуществени вреди от незаконното обвинение в извършване на престъпление по ДП № 304/2013 год. по описа на ГДНП на МВР, е основателно. Относно ДП № 47/2009 год. по описа на ГДДП на МВР възражението за изтекла давност е неоснователно, тъй като не е направено в преклузивния срок – отговора на исковата молба по тази претенция.

За давността съдът не следи служебно, а следва да бъде направено възражение от ответната страна, което в случая е налице по исковата молба за обезвреда относно ДП 304/2013 год. /отговора на исковата молба/. Погасителната давност е юридически факт, който поражда за

задълженото лице потестативното право да се позове на давността и да откаже изпълнение. Упражняването на това потестативно право, чрез възражение пред съда, лишава носителя на субективното право от защита, защото то е загубило годността си да бъде защитавано и принудително осъществявано. Давността започва да тече от момента в който вземането стане изискуемо, като в случая това е влизането в сила на оправдателната присъда, постановено спрямо ищеца. Съгласно чл. 111, б. „В” от ЗЗД с изтичане на тригодишна давност се погасяват вземания за лихви. Поради изложеното предявеният иск за присъждане на законната лихва върху главницата за периода от 12.02.2018 год. до 24.07.2019 год. е погасен по давност и като такъв следва да се отхвърли. Претенцията за лихва по отношение на ДП № 304/13 год. е основателна за периода от 25.07.2019 год. до окончателното изплащане и следва да бъде уважена.

Поради несъвпадане в изводите на двете инстанции относно размера на обезщетението решението в обжалваната му осъдителна част за неимуществените вреди ще следва да се отмени за сумата от по 2 000 лева за всяко едно от повдигнатите незаконни обвинения, представляваща разликата между присъденото от първата инстанция обезщетение от по 7 000 лева и действително дължимото обезщетение от по 5 000 лева, като вместо това се исковата претенция за посочената сума следва да бъде отхвърлена. Решението следва да се отмени и в частта досежно началния период на дължимост на законната лихва върху главницата, дължима като обезщетение за незаконно обвинение по ДП № 304/13 год. по описа на ГДНП на МВР.

По изложените съображения, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 4291 от 28.07.2023 год., постановено по гр.д.№ 7889/2022 год. по описа на Софийски градски съд, I-2 състав, в частта в която Прокуратурата на Република България е осъдена на правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ да заплати на В. К. С. обезщетение за неимуществени вреди, вследствие на незаконно повдигнато обвинение за извършено престъпление по ДП 47/2009 год. на ГДДП на МВР и по ДП 304/2013 год. на ГДНП на МВР, над сумите от по 5 000 лева за всяко от тях до 7 000 лева, както и в частта в която Прокуратурата на Република България е осъдена да заплати на В. К. С. закона лихва върху главницата относно ДП 304/13 год. на ГДНП на МВР, за периода от 12.02.2018 год. до 24.07.2019 год., **И ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявените от В. К. С. против Прокуратура на Република България искове с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди, вследствие на незаконно повдигнато обвинение за извършено престъпление по ДП 47/2009 год. на ГДДП на МВР и по ДП 304/2013 год. на ГДНП на МВР, в размер на по 2 000 лева за всяко от тях, представляващи разликата над 5 000 лева до 7 000 лева.

ОТХВЪРЛЯ предявеният от В. К. С. против Прокуратура на Република България иск с правно основание чл.86 от ЗЗД за присъждане на законната лихва върху присъдената

главница, представляващи обезщетение вследствие незаконно повдигнато обвинение в извършване на престъпление по ДП 304/2013 год. на ГДНП на МВР, за периода от 12.02.2018 год. до 24.07.2019 год., като погасен по давност.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалите осъдителни части.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____